

1. januar 2023

Nedenstående politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab (ESG-politik) er en sammenskrivning af ESG-politikkerne for Pensionskassen Arkitekter & Designere, Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrslæger, Pensionskassen for teknikum - og diplomingeniører og Sampension Livsforsikring A/S, tilsammen benævnt "Sampension"

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

Ansvarlige investeringer

Sampensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab gælder for investeringerne generelt. Investeringerne skal tilrettelægges således at de er samfundsmæssigt ansvarlige og med henblik på at beskytte Sampensions omdømme.

Fokus på investeringernes miljø- og klimamæssige aftryk, sociale indvirkning og god selskabsledelse er risikomitigerende og understøtter dermed et langsigtet konkurrencedygtigt afkast.

Fundamentet for Sampensions politik for ansvarlige investeringer er FN's "Global Compact" og FN's "Paris-aftale". De suppleres af OECD's retningslinjer om ansvarlig virksomhedsadfærd for både multinationale virksomheder og institutionelle investorer og de FN-støttede retningslinjer for ansvarlige investeringer (UN PRI) samt FN's verdensmål for bæredygtig udvikling.

Sampension skal således søge altid at foretage investeringer, der understøtter de retningslinjer og principper, som er beskrevet deri.

Aktivt ejerskab

Aktivt ejerskab er en integreret del af politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab.

Hvor en investering består i ejerandele af et selskab, vurderes selskabets adfærd løbende. For andre aktiver end ejerandele, for eksempel obligationer, anvendes de principper og retningslinjer for ansvarlige investeringer, som er relevante henset til aktivernes særegne karakter.

Udmøntning

Bestyrelsen fastsætter i "Retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab" nærmere rammer for arbejdet med ansvarlige investeringer, aktivt ejerskab og offentliggørelse af information herom.

Administrationen varetager den praktiske gennemførelse af politikken for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, herunder udøvelse af stemmerettigheder og andre rettigheder knyttet til ejerandele, dialog med investerede selskaber, samarbejder med andre institutionelle investorer og håndtering af faktiske og potentielle interessekonflikter i forbindelse med udøvelsen af aktivt ejerskab.

Retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

Sampensions aktive forvaltning af investeringsaktiverne tager udgangspunkt i investeringernes miljø- og klimamæssige aftryk, sociale indvirkning og god selskabsledelse.

Arbejdet med ansvarlige investeringer tilrettelægges sådan, at det afspejler de muligheder og begrænsninger, som gælder for Sampension som institutionel investor og finansiel virksomhed. Sampension skal søge at påvirke selskaber og andre udstedere af værdipapirer til at udvise en ansvarlig adfærd med udgangspunkt i sin rolle som markedsdeltager og investor.

Det skal udmøntes ved investeringsbeslutninger, løbende overvågning, dialog med ledelse og andre interessenter, stemmeafgivelse og i særlige tilfælde ultimativt frasalg af enkeltinvesteringer i porteføljen.

1. januar 2023

Udmøntningen skal ske i respekt af, at det alene er ledelsen i det enkelte selskab, hvori der investeres, der har mulighed for at gennemføre de tiltag, der er nødvendige for at sikre, at det pågældende selskab udviser ansvarlig adfærd i praksis.

Sampension udbyder på sin Unit Link-plattform en række eksterne fonde til brug for de kunder, der har valgt selv at sammensætte en del af pensionsporteføljen. De eksterne fonde på Unit Link-plattformen er ikke underlagt kravene i retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, om end en række af fondene vil være underlagt tilsvarende ESG-retningslinjer udarbejdet af fondsudbyderen, ligesom nye fonde på platformen vil blive vurderet og indstillet til godkendelse i lyset af Sampensions retningslinjer.

Miljø- og klimamæssigt ansvarlige investeringer

Administrationen skal sikre, at der i investeringsprocessen inddrages hensyn til klimaforandringer i form af målsætningerne i FN's 'Paris-aftale' om en maksimal temperaturstigning på 2 grader – og tæt på 1,5 grader – i forhold til præindustrielt niveau.

Med henblik på at understøtte disse mål udfærdiger Administrationen en handlingsplan for reduktion af investeringsporteføljens klimaafttryk, så porteføljens udledning af drivhusgasser er netto nul senest i 2050.

Handlingsplanen skal så vidt muligt baseres på relevant klimaforskning og objektive kriterier, herunder beregning af klimaafttrykket for alle aktivklasser, og skal indeholde konsistente delmål for perioden frem til 2050. Delmålene skal inkludere "stier til net-zero" for relevante emissions-tunge sektorer. For porteføljen som helhed tilsigtes, at emissionen af klimagasser reduceres med mindst 45 % i perioden primo 2020 frem til primo 2030.

Handlingsplanen skal derudover understøtte, at Sampension aktivt deltager i omstillingen til en klimamæssigt bæredygtig økonomi ved løbende at afsøge mulighederne for investering i en grøn omstilling.

Handlingsplanen revurderes mindst en gang årligt, herunder på baggrund af ny tilgængelig viden og den realiserede globale udvikling på området.

Reduktionen af investeringsporteføljens klimaafttryk skal sammen med et fortsat fokus på det aktive ejerskab på klimaområdet bidrage til at sænke porteføljens klimarelaterede finansielle risici.

I tillæg til ovenstående skal følgende hensyn til klima- og miljømæssigt ansvarlig adfærd inddrages i investeringsprocessen:

- Selskabernes evne og villighed til at indgå i transitionen til en lavemissionsøkonomi.
- Selskabernes overholdelse af den nationale miljølovgivning, herunder arbejdsmiljølovgivningen, i hvert land, hvor selskabet opererer.
- Selskabernes medvirken til et renere miljø, blandt andet ved at støtte udvikling og udbredelse af miljøvenlige teknologier.

Socialt ansvarlige investeringer

Den socialt ansvarlige investeringspolitik er baseret på FN's konventioner vedrørende grundlæggende menneskerettigheder, og Administrationen skal inddrage følgende hensyn i investeringsprocessen:

Selskaberne anvender ikke børnearbejde, jf.

- FN's Konvention om Barnets Rettigheder (1989) Artikel 32.
- ILO's Konvention (nr. 138) om minimumsalder (1973) og ILO's Konvention (nr. 182) om de værste former for børnearbejde (1999).

Selskaberne respekterer ligestilling uanset køn, race og religion, jf.

- Verdenserklæringen om Menneskerettighederne Artikel 2 og Artikel 23 stykke 2 (1948).
- ILO's Konvention (nr. 111) om diskrimination (1958), samt ILO's Konvention (nr. 100) om ligeløn (1951).

Selskaberne respekterer den enkeltes ret til at oprette og være medlem af en lovlig fagforening, jf.

- Verdenserklæringen om Menneskerettighederne Artikel 23 stykke 4 (1948).
- ILO's Konvention (nr. 87) om foreningsfrihed og retten til at organisere sig (1948), ILO's Konvention (nr. 98) om retten til at organisere sig og kollektive forhandlinger (1949) samt ILO's Konvention (nr. 154) om kollektive forhandlinger (1981).

1. januar 2023

Selskaberne respekterer samtlige ILO-konventioner omhandlende arbejdsmiljøet

- Der eksisterer i øjeblikket flere end 25 konventioner på dette område, omhandlende bl.a. sundhed, sikkerhed, arbejdstider og sweatshops.

Selskaberne gør ikke brug af tvangsarbejde, jf.

- ILO's Konvention (nr. 29) om tvangsarbejde (1930) og ILO's Konvention (nr. 105) om afskaffelse af tvangsarbejde (1957).

Selskaberne modarbejder alle former for korrupsion

- Selskaber bør modarbejde alle former for korrupsion, herunder afpresning og bestikkelse, jf. FN's konvention mod korrupsion (58/4) af 31. oktober 2003.

Selskabers ledelsesmæssige ansvar

Nedenstående principper for god selskabsledelse vil blive anvendt ved deltagelse på generalforsamlinger (stemmeretsudøvelse) og i bestyrelser eller rådgivende organer:

Bestyrelsessammensætning og organisering

Bestyrelsen i et selskab skal sammensættes, så de rette kompetencer og diversitet er til stede for at varetage bestyrelsens strategiske, ledelsesmæssige og kontrolmæssige opgaver. Bestyrelsen skal sikre en rimelig balance mellem fornyelse og kontinuitet, være til rådighed i tilstrækkeligt omfang, agere uafhængigt af særinteresser og varetage aktionærernes interesser.

For børsnoterede selskaber gælder, at bestyrelsen som minimum skal have et revisionsudvalg og et vederlagsudvalg.

Bestyrelsens opgaver og ansvar

Bestyrelsen i et selskab har ansvaret for den overordnede strategiske ledelse af selskabet med henblik på at sikre værdiskabelsen. Bestyrelsen skal fastlægge selskabets strategiske mål og sikre, at de nødvendige forudsætninger for at nå disse mål er til stede i form af såvel finansielle som kompetencemæssige ressourcer.

Bestyrelsen har ansvaret for at ansætte en kompetent direktion, fastlægge arbejdsdelingen mellem bestyrelse og direktion, sikre klare retningslinjer for ansvarlighed, planlægning og opfølgning samt risikostyring.

Kommunikation og samspil med virksomhedens interessenter

Et selskab skal kommunikere tydeligt om mål, strategi, konkurrencemæssig position, drift og risikostyring således, at informerede beslutninger om ejerskab i selskabet kan træffes af eksisterende og mulige aktionærer.

Risikostyring

Et selskab skal have systemer til analyse, måling og styring af risiko i alle operationelle aktiviteter.

Bestyrelsen skal sikre, at selskabets kapitalstruktur minimerer dets kapitalomkostninger under behørig hensyntagen til selskabets strategi, stabilitet samt de generelle økonomiske forhold.

Aflønningsprincipper

Der skal i et selskab være åbenhed om alle væsentlige forhold vedrørende selskabets politik for og størrelsen af ledelsesmedlemmernes vederlag, herunder fratrædelsesgodtgørelse, eventuelle gyldne faldskærme samt forsikrings- og pensionsordninger.

Selskabets politik for aflønning skal understøtte en langsigtet værdiskabelse. Programmer for aktieaflønning skal være revolverende og skal løbe over minimum 3 år efter tildeling. Optionsprogrammer skal være velbeskrevne og sikre langsigtet værdiskabelse.

Forbrugerinteresser

Et selskab skal agere ansvarligt i selskabets markedsføring overfor forbrugerne og skal sikre, at selskabets produkter kan benyttes på en sikker og helbredsmæssig forsvarlig måde, herunder ved at sikre tilstrækkelig og forbrugerorienteret kommunikation omkring sikker brug.

Vidensdeling og spredning af teknologi

Et selskab bør, med nødvendig respekt af hensynet til at beskytte dets kommercielle interesser, bidrage til at udbrede økonomiske og sociale fremskridt, herunder ved i proportionalitet med selskabets størrelse og

1. januar 2023

ressourcer at understøtte vidensdeling og spredning af ny teknologi i de områder, selskabet opererer i, bl.a. ved at udvikle relationer til uddannelses- og forskningsinstitutioner og samarbejde med myndigheder samt ved at sikre licensgivning på rimelige vilkår.

Konkurrence

Et selskab skal udvise ansvarlig adfærd i konkurrencen med andre virksomheder og afstå fra at indgå i et kartel eller i kartellignende virksomhed, og selskabet skal samarbejde loyalt med myndigheder med henblik på afdækning af konkurrenceforvridende aktiviteter i de områder, det opererer i.

Beskatning

Et selskab skal sikre gennemsigtighed og et højt informationsniveau omkring egne skatteforhold for både myndigheder og offentligheden for dermed at understøtte en korrekt vurdering af relevante skattemæssige forhold. Selskaberne skal sikre, at de både forholder sig til, hvad der er lovligt, og til intentionen bag den gældende regulering. Skat skal håndteres balanceret, forstået således, at skattebetalinger skal minimeres i det lovlige omfang, men således, at konstruktioner til nedbringelse af skattebetalinger i klar modstrid med lovgivers intentioner ikke anvendes.

Administrationen fastsætter nærmere principper for ansvarlig skattepraksis på investeringsområdet, der dækker investeringer i ejerandele, gæld samt investeringer via eksterne forvaltere.

Lobbyaktivitet

Selskaber har en generel forpligtelse til at tilrettelægge deres aktiviteter, så de er samfundsmæssigt ansvarlige, herunder med det nødvendige fokus på selskabernes miljø- og klimamæssige aftryk, sociale indvirkning og god selskabsledelse.

Det omfatter også selskabernes lobbyaktiviteter.

Et selskabs lobbyaktiviteter bør således udøves under hensyntagen til internationalt anerkendte principper og retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd. Det gælder særligt FN's Global Compact, FN's Paris-aftale og OECD's retningslinjer ansvarlig virksomhedsadfærd for multinationale virksomheder.

Lobbyaktivitet anses for ansvarlig, hvis de interesser, der søges fremmet med lobbyaktiviteten, er forenelige med de overordnede principper og retningslinjer, der er angivet ovenfor.

Administrationen fastsætter nærmere principper for ansvarlig lobbyaktivitet, som skal lægges til grund når det i konkrete sager skal vurderes, om et selskabs lobbyaktivitet er ansvarlig.

Investeringspolitik på våbenområdet

Administrationen skal tilsikre, at der ikke investeres i selskaber,

- der producerer anti-personel miner eller komponenter hertil (i overensstemmelse med Ottawa-traktaten),
- der på nogen måde er involveret i udvikling og spredning af masseødelæggelsesvåben (kerne våben, biologiske og kemiske våben).

Investering i statsobligationer og statsejede selskaber

Investeringer i statsobligationer og værdipapirer udstedt af statsejede selskaber foretages kun i stater og selskaber, som ikke er udelukket pga. følgende faktorer:

- Staten eller nøglepersoner i staten er omfattet af væsentlige finansielle sanktioner eller forbud fra FN og EU.
- Hvis der i landet foregår grove krænkelser af menneskerettigheder, og der ikke er indikationer om væsentlige forbedringer. Principperne herfor tager udgangspunkt i FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv ('UN Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework') vedtaget af FN's Menneskerettighedsråd i juni 2011 (herefter benævnt UNGP). Sænkning kan undlade eller udskyde en udelukkelse, hvis den skønnes at ville føre til en væsentligt forværret situation for den almindelige befolkning i staten.

1. januar 2023

Ovennævnte faktorer vil veje tungest i vurderingen af, hvorvidt Sampension ikke vil investere i det pågældende lands statsobligationer. Følgende faktorer ud over menneskerettigheder kan efter en samlet vurdering medvirke til en udelukkelse, dog med mindre vægt:

- Niveau for korrupsion i staten, i den politiske ledelse og organisationer.
- Demokratisk niveau.
- Sikring af arbejdstagerrettigheder.
- Statens efterlevelse af miljøansvar.
- Ligestilling indenfor uddannelse og arbejdsmarked.

Investeringer med relation til konfliktramte områder

Sampension skal undgå at investere i selskaber, der med aktiviteter i konfliktramte områder har en væsentlig negativ indflydelse på den sociale og økonomiske livssituation for mennesker i området eller virker eskalerende for en konflikt, og i øvrigt skal Sampension følge anbefalinger fra det danske Udenrigsministerium og EU. Foranstående forankres i UNGP.

Forvaltning af den ansvarlige investeringspolitik

Aktivt ejerskab indgår som en integreret del af investeringsstrategien og de enkelte trin i investeringsprocessen.

Sampension forholder sig aktivt til selskaber, der vurderes ikke at agere ansvarligt i forhold til selskabets miljø- og klimamæssige indvirkning, sociale indvirkning og god selskabsledelse, herunder via stemmeafgivelse og igennem dialog med selskabets ledelse og andre interessenter.

Screening og kritiske dialoger

Børsnoterede selskaber – afgrænset som ejerandele og virksomhedsobligationer udstedt af erhvervsdrivende selskaber, jf. listen over godkendte instrumenter – skal løbende overvåges for brud på Sampensions politik og retningslinjer.

Overvågningen skal tage afsæt i FN's Global Compact og OECD's retningslinjer for multinationale selskaber.

På baggrund af information herfra skal Administrationen vurdere, om et selskab i væsentlig grad agerer i strid med Sampensions politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer.

Hvor det vurderes at et selskabs adfærd i væsentlig grad er i strid med Sampensions politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer, skal det umiddelbart vurderes om selskabet er uacceptabelt, acceptabelt eller eventuelt sættes på en overvågningsliste, mens der foretages yderligere undersøgelser eller indledes en kritisk dialog med selskabet. Efter undersøgelsen eller det kritiske dialogforløb skal selskabet enten kategoriseres som acceptabelt eller uacceptabelt. Med respekt for ordentlighed i processen tilstræbes det, at undersøgelser og kritiske dialoger gennemføres hurtigt og gerne under 1 år. Aktier i uacceptable selskaber afhændes. Beslutningen revurderes med maksimalt 3 års interval. Administrationen fører en 'eksklusionsliste' med et samlet overblik over selskaber kategoriseret som uacceptable. Eksklusionslisten offentliggøres på Sampensions hjemmeside.

Forbedrende dialoger

Med henblik på at understøtte FN's Verdensmål skal Administrationen deltage i dialoger med udvalgte selskaber, hvor det vurderes, at de ikke i tilstrækkelig grad understøtter FN's Verdensmål, og med særligt fokus på selskaber der vurderes at præstere dårligere end sammenlignelige selskaber.

Det forbedrende dialogprogram skal tage udgangspunkt i temaer, der understøtter et eller flere specifikke Verdensmål. De af Administrationen valgte temaer revurderes mindst en gang årligt og forelægges bestyrelsen til orientering.

Det forbedrende dialogprogram tager udgangspunkt i Verdensmålene med det mål at understøtte investerede selskabers deltagelse i en bæredygtig udvikling. Dialogerne indledes dermed ikke med en formodning om overtrædelse af nærværende retningslinjer, og i modsætning til de kritiske dialoger vil de forbedrende dialoger derfor som udgangspunkt heller ikke lede frem til et beslutningspunkt om, hvorvidt de pågældende selskaber skal ekskluderes.

1. januar 2023

Stemmeafgivelse

Sampension og Kapitalforeningen Sampension Invest (i det følgende navngivet "Kapitalforeningen") skal søge at maksimere sin påvirkning af selskaberne ved stemmeafgivelse på generalforsamlinger, hvor det vedrører dagsordenspunkter, der har høj væsentlighed i forhold til Sampensions politik for ansvarlige investeringer.

Dagsordenspunkter vedrørende klimaforandringer og dagsordenspunkter, der er relevante i forhold til igangværende kritiske dialoger, anses for at have høj væsentlighed.

Administrationen foranlediger endvidere, at der stemmes på generalforsamlinger i danske OMX C25 selskaber samt på generalforsamlinger for danske og udenlandske børsnoterede selskaber, hvor Sampension Liv og Kapitalforeningen repræsenterer mere end 3 % af stemmerne.

Investeringer via eksterne forvaltere

Investeringer via eksterne forvaltere er underlagt de samme retningslinjer som øvrige aktiver, med de begrænsninger der følger af, at aktiverne ikke forvaltes direkte.

Den ansvarlige politik inddrages via due diligence-processen og søges implementeret med de nødvendige aftaler med forvaltere, ligesom principperne i politik og retningslinjer vil blive anvendt ved deltagelse på generalforsamlinger og i bestyrelser eller rådgivende organer.

Fokus på forvalterens politikker for ansvarlige investeringer og den organisatoriske forankring heraf skal sikre, at forvalteren arbejder struktureret med bæredygtighed og dermed understøtter fx målsætningerne i Paris-aftalen og internationalt anerkendte retningslinjer for ansvarlig virksomhedsførelse.

Der skal endvidere fokuseres på forvalterens vilje og evne til løbende at indgå i dialog om forvalterens indsats på bæredygtighedsområdet, herunder med henblik på at understøtte rapporteringsmæssige forpligtelser.

Direkte ejede ejendomme

Udviklingen i CO₂e-emission som følge af driften på tværs af porteføljen af direkte ejendomme beregnes og overvåges med henblik på at understøtte arbejdet med strategien for reduktion af investeringsporteføljens klimaaftryk, som nævnt ovenfor.

Den beregnede CO₂e-emission medregnes ved opgørelsen af investeringsporteføljens samlede klimaaftryk.

Der skal endvidere etableres processer, der understøtter at nybyggeri og større renoveringsarbejder gennemføres med fokus på bæredygtighedscertificering (minimum DGNB Guld eller tilsvarende for nyopførte ejendomme).

Lejemål i porteføljen af direkte ejede ejendomme udlejes ikke til selskaber på eksklusionslisten.

Direkte ejede virksomhedsobligationer

Klimaaftryk hidrørende fra investeringer i børsnoterede virksomhedsobligationer medregnes ved opgørelsen af investeringsporteføljens samlede klimaaftryk.

Der investeres ikke i obligationer og gældsandele i selskaber på eksklusionslisten.

Interessekonflikter

Forvaltningen af den ansvarlige investeringspolitik tilrettelægges således, at faktiske og potentielle interessekonflikter identificeres og håndteres med henblik på at sikre varetagelse af Sampensions kunders interesser. Administrationen udfærdiger de nærmere retningslinjer herfor og disse gøres tilgængelige på Sampensions hjemmeside.

Transparens

Politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab skal være offentlig tilgængelig via Sampensions hjemmeside. Derudover offentliggøres beholdningslister for obligationer, børsnoterede aktier, direkte ejede aktiver og fondsinvesteringer samt en årlig redegørelse for gennemførelsen af aktivt ejerskab, herunder en generel beskrivelse af stemmeafgivelse og en redegørelse om væsentlige afstemninger og brug af rådgivende stedfortrædere (proxy voting).